

MINDRE MEDDELELSER

Vinterforekomster af Svaleklire (*Tringa ochropus* (L.)) ved Slesvig og lidt om dens trækforhold i Sydslesvig.

Med den første strenge frostperiode, ofte med snelag, har jeg flere gange iagttaget Svaleklire (*Tringa ochropus*) ved Slesvig.

1931 9. januar, en, 10. januar en, måske den samme, og 25. januar en i nærheden af Gottorp slot.

1937 26. januar, i snestorm iagttog jeg to sammen, idet de fløj op fra en rende med rindende vand ved Herkulesdammen.

1955 3. januar, en fløj op fra en sump ved sukkerfabrikken.

1955 29. december, en i Holm nor.

1959 11. januar, en fløj op fra en grøft lidt nord for Gottorp slot. Det havde været mildt vejr indtil 9. januar, da det slog ind med frost og dertil kom et ca. 20 cm tykt lag sne.

1959 25. januar, iagttog jeg to samtidig flyve op fra kanten af Borgsøen vest for Gottorp slot. De fløj sammen et par slag ind over skoven vest for Slesvig. Det var ejendommeligt at se og høre Svaleklirer over den snepudrede skov, stærkt belyst af middagssolen. Fuglene kastede sig i en bæk mellem skoven og slottet. Da min gang førte tæt forbi stedet, lettede de igen og fløj tilbage til det første raststed ved Borgsøen.

1960 18. december, en fløj op fra en grøft ved Borgsøen. Der havde i ugen forud fra den 11. til den 14. været en kuldeperiode med frost og sne.

Mine iagttagelser af Svaleklire ved færden i Sydslesvig i tiden 1930–1960 viser ikke de store tal; men de giver et billede af trækket gennem årets måneder: Januar 9, marts 2 (29. marts), april 11, maj 7, juni 3 (14.–18. og 26. juni), juli 18, august 13, september 3 (11.–12. og 25. september), december 2 (18. og 29. december). De allerfleste iagttagelser stammer fra det indre af landet, langt fra kysternes ledelinier; derude ville det måske have givet andre resultater.

Disse få tal giver dog et godt billede af trækets forløb, som kan begynde sidst i marts, kulminere over april og ind i maj. I juni kommer de første tilbage og dette træk kulminerer i juli og i august med kun 3 i september. Oktober og november uden Svaleklirer kan tyde på, at vinterfuglene først kommer fra nord ved indtrædende frost med sne uden næringsmuligheder deroppe. Februar er for meget vintermåned til at nogle kan blive tilbage.

JØRGEN JØRGENSEN

**Sortspætte (*Dryocopus martius* (L.))
breder sig i Sydslesvig.**

Tidligere kendtes Sortspætten (*Dryocopus martius*) kun fra skovene ved Elsdorf sydvest for Rensborg og var kun enkelte gange meldt fra andre steder nord for Ejderen. Allerede i året 1926 antydede professor dr. W. EMEIS, at med det voksende antal nåleskove, der blev plantet i landsdelen, ville den brede sig mod nord. Indtil 1919 var den nået til skoven ved Bremsburg i den sydlige del af Husum amt, hvor den dog er forsvundet efter rydning af en 120-årig fyrreskov.

Den 6. november 1959 var jeg sammen med TH. FRÖLICH, J. MÜLLER og P. MIKKELSEN fra København på udflugt i skovene tilhørende godset Falkenberg nord for Slesvig for at se Ravne (*Corvus corax*) gå til ro på overnatningsplads. Da vi ved mørkets frembrud ville forlade stedet, skreg to Sortspætter fra træerne tæt omkring os, og vi så den ene smutte ind gennem et ovalt hul 5 m oppe i et bøgetræ. Jeg var vel nok den, der blev allermest overrasket, idet det var mit første møde med denne fugl og tilmed på det nordligst konstaterede sted på den jyske halvø. Vinteren derefter så jeg fuglene flere gange. Træerne deromkring var bearbejdet for insekter af Sortspætterne. En kæmpegran, som nu er fældet, og som stod tæt ved voldstedet for det ældste Gottorp, var skrællet for bark fra rod til top. Parret har ynglet 1960, idet der blev set ungfugle i godsets skove sommeren igennem. I vinteren 1960–1961 sås parret stadig omkring det først kendte rede-træ. Indgangshullet findes i østsiden af træet, men nu har fuglene hakket en aflang spalte i samme højde ind til redegullet i nordsiden af stammen. Træet findes kun 50 m fra skovbrynet og næppe 100 m fra en arbejderbolig.

Den 24. april 1960 så jeg desuden en Sortspætte i skovene ved Louisenlund syd for Slien, 15 km øst for Slesvig, og en den 27. november i et parti blandet skov omkring Selk vandmølle 3 km syd for Slesvig. Bankbestyrer A. P. WEILAND så en den 2. oktober ved Brekendorf i Hytten bakker mellem Rensborg og Egernførde. I 1960 har et par været iagttaget i Lyksborg Skovdistrikt, men det er ikke med sikkerhed fastslået om de har ynglet. I år (1961) har den meddelende »Oberförster« ikke set noget til fuglene.

Nord for vejen Flensborg–Nibøl, ved Karlum, ligger en, omkring 1900 plantet skov på omkring 400 ha. Den består næsten udelukkende af nåletræer, idet nogle bøge er de eneste løvtræer i det sandede skovområde, hvortil Sortspætten er nået frem mod nord 1960.

Hr. WILHELM WOLF, Bredsted, og hr. GERHARD SCHÜTT, Leck, har der iagttaget et ynglepar sommeren 1960. Hr. SCHÜTT har fulgt unger-nes udvikling indtil 12. juni, da de havde forladt reden. Denne yngle-plads findes i en hvidgran kun 50 m fra skovkanten og kun 100 m fra beboet sted.

Denne yngleplads knap 10 km fra grænsen, kan ved næste fremstød føre Sortspætten ind i skovene i Nordslesvig.¹⁾

LITERATUR

EMEIS, W. 1926: Nordelbingen (5. Band, II., Seite 63).

WOLF, W. 1960: Der Wald hat einen neuen Gast. – Heimatbeilage der Schleswiger Nachrichten 20. februar.

JØRGEN JØRGENSEN

Iagttagelser af Skrigeørn (*Aquila sp.*) i Sydvestsjælland.

Den 11. september 1960 iagttog KAJ HASSELSTEEN og jeg en Skrigeørn over Stignæs i Sydvestsjælland. Vor opmærksomhed blev ved 12-tiden henledt på en rovfugl, der kom trækkende ud over skoven i følge med to Hvepsevåger. Vejret var det bedst tænkelige; vind S.Ø. og solen i ryggen. Fuglen var noget større end en våge og mindre end en Havørn, som vi havde iagttaget udtrækkende i sydvestlig retning og derfor havde i frisk erindring. Halen var meget kort, næsten kvadratisk, hvilket gjorde, at den virkede meget vågeagtig. Vingerne var kantede, og fuglen bevægede kun den yderste halvdel. Undersiden var mørk og uden nogen antydninger af lysere partier.

At det var en ørn, var vi ikke et øjeblik i tvivl om, men hvilken af dem det var, kunne vi ikke på dette tidspunkt sige. Da vi kom hjem, snakkede vi med læge OLE SCHELDE, som øjeblikkeligt sagde, at det drejede sig om Skrigeørn, og efter at have gennemgået »Fuglenyt« 2, nr. 1 om ørne, var vi ikke i tvivl om at det måtte være en af de to skrigeørnearter, Stor eller Lille Skrigeørn.

Denne iagttagelse er så meget mere interessant, som der blev set en skrigeørn udtrækkende over Falsterbo i Sydsverige i begyndelsen af september, og skytten på Bavelsegodset så en ørn, der var mindre end en Havørn, som han jo er godt kendt med på disse egne. Denne ørn har formodentlig været en skrigeørn, og hvis man antager at det har været den samme i alle tre tilfælde, kan man danne sig et ikke helt ringe billede af dens træk sydpå. Den må således først være trukket i stik vestlig retning til Tystrup-Bavelsesøen, hvor den måske har rastet et par dage, og derfra er den så trukket i sydvestlig retning ud over Stignæs mod Langeland.

JOHN ANDERSEN

Thorshane (*Phalaropus fulicarius* (L.)) ved Blåvandshuk.

Sammen med nogle andre medlemmer af D.O.F., KNUD FREISLEBEN, VIGGO HERSTED-PETERSEN og Mr. MICHAEL ROBERTSON, Dorset, England, havde jeg den 6. november 1960 ved den brede sandstrand ved Blåvandshuk lejlighed til at iagttage en Thorshane

¹⁾ Sortspætten breder sig også mod syd fra Sverige og har nu fået fast fodfæste i Nordsjælland, hvor den for første gang fandtes ynglende i 1961 (af hr. V. E. REICH i Teglstrup Hegn). De to unger fløj af reden 30. maj. Flere ornithologer, deriblandt jeg selv, fik lejlighed til at se redehullet og fuglene i slutningen af maj.

F. S.

(*Phalaropus fulicarius* (L.)) i selskab med en flok på 85 Sandløbere (*Crocethia alba*). Det var muligt at komme fuglen på nært hold og se dens brede næb og mågegrå, uplettede ryg.

I det engelske tidsskrift »British Birds« for november 1960, p. 529 tales der om Thorshøns i overflod i 1959 og især i 1960 om efteråret ved Englands sydkyst med observationer på over 1000 fugle. Thorsnanen ved Blåvandshuk er sikkert ført fra England til Jyllands vestkyst af den stærke vestenstorm, der rasede den 2. november 1960.

Den 9. november så vi endvidere i vadehavet ud for Koldby ca. 200 Knortegæs (*Brata b. bernicla*), den mørkbugede form. Der blev også set enkelte eksemplarer af den højarktiske, lysbugede form (*B. b. hrota*).

BJØRN CHRISTOPHERSEN

Rørdrum (*Botaurus stellaris* (L.)) fundet ynglende i Silkeborgsøerne.

Den 28. juni 1960 var jeg på en ekskursion i Silkeborgsøerne, nærmere betegnet mågeynglepladsen Alø i Juulsø. Fra en nærliggende ø, Møgelø, hørte jeg pludselig Rørdrummens (*Botaurus stellaris*) karakteristiske pauken, og da jeg sejlede efter lyden, fandt jeg i sivbræmmen på sydsiden af øen ca. 4 m fra land en rørdrumrede med 1 æg og 2 dunklædte unger af forskellig alder. Jeg mærkede mig stedet, og var deroppe igen den 10. august. På dette tidspunkt var reden forladt og stod under vand, men der lå stadigvæk et æg i reden. Dette tog jeg med mig, da det var surt. Cand. mag. E. TORP PEDERSEN, Jelling seminarium, har målt ægget til længde 48,5 mm, bredde 36,1 mm.

HENNING NYGAARD ANDERSEN

Sen iagttagelse af Havesanger (*Sylvia borin* (Bodd.)).

Den 4. december 1960 iagttog jeg en Havesanger (*Sylvia borin*) i Charlottenlund. Den var let kendelig på den olivengrå farve med de sorte ben. Jeg iagttog den i ca. 5 minutter på 3 m afstand.

JESPER BRÜNNICH-NIELSEN

Rød Glente (*Milvus milvus*) på Bornholm.

Skovfoged SIG. LÆRKESEN, Koldekildehus, har meddelt, at et par Røde Glenter forsøgte at yngle 1957 i den del af Almindingen, hvor han har sin virksomhed. Han iagttog fuglene første gang 6. april, da parret kredsede over skovfogedboligen. Efter denne dag sås fuglene jævnlig, og 26. april var de travlt optaget af at bygge rede i en ædelgran lidt nordligere i skoven. Den 30. april var begge glenterne ved redestedet, som blev holdt hemmeligt og i den kommende tid undgået i størst mulig udstrækning. Indtil ca. 28. maj sås fuglene nu og da, dels sammen og dels enkeltvis; men herefter blev de ikke observeret.

Om fuglene eller en af dem var omkommet uden for skoven havde det ikke været muligt at få oplyst. Om redens indhold foreligger ingen iagttagelser.

BERNT LØPPENTHIN